

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

22 mei 2018

HERZIENING VAN DE GRONDWET
tot invoeging van een artikel 7ter inzake de
laïciteit van de Staat

AMENDEMENT

Zie:

Doc 54 1582/ (2015/2016):

- 001: Herziening van de Grondwet van de heer Maingain en mevrouw Caprasse.
- 002: Amendement.

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

22 mai 2018

RÉVISION DE LA CONSTITUTION
en vue d'insérer un article 7ter relatif à la
laïcité de l'État

AMENDEMENT

Voir:

Doc 54 1582/ (2015/2016):

- 001: Révision de la Constitution de M. Maingain et Mme Caprasse.
- 002: Amendement.

8581

Nr. 2 VAN DE HEER MAINGAIN

Enig artikel

In het voorgestelde artikel 7ter, de woorden “de voorrang van het burgerlijk recht op het goddelijk recht” vervangen door de woorden “de voorrang van de Wet op de religieuze of levensbeschouwelijke voorschriften”.

VERANTWOORDING

De deskundigen die op 9 en 16 maart 2016 in de commissie voor de Herziening van de Grondwet werden gehoord, hebben duidelijk aangegeven dat de laïciteit van de Staat een rechtsbeginsel ter organisatie van de publieke sfeer is. Dat beginsel heeft verscheidene logische gevolgen, onder meer dat de burgerlijke wet boven de religieuze of levensbeschouwelijke voorschriften staat.

Die superioriteit wordt al bij artikel 21 van de Grondwet verankerd, maar daar gaat het louter om de voorrang van het burgerlijk huwelijk op de huwelijksinzegening. De voorrang van de Wet op de religieuze of levensbeschouwelijke voorschriften moet echter worden uitgebred tot de hele publieke sfeer, en bijgevolg tot andere situaties waarin de voorrang van de Wet ter discussie zou kunnen worden gesteld.

Om ervoor te zorgen dat een en ander met zekere rechtsgevolgen ook die gevallen behelst, beoogt dit amendement de voorrang van de Wet op de morele en religieuze voorschriften.

Die terminologische wijziging heeft twee doelen:

— beklemtonen dat er slechts één soort wet bestaat: die welke door de wetgever is aangenomen; aldus kan de verwijzing naar de Wet al onze wetgevende normen behelzen, inclusief de Grondwet;

— bekraftigen dat de voorrang van de Wet niet alleen geldt ten opzichte van religieuze overwegingen, maar ook van morele overwegingen; het komt immers voor dat mensen weigeren zich naar de Wet te schikken om redenen die niet alleen te maken hebben hun interpretatie van hun godsdienst, maar ook met de door hen gehuldigde morele orde.

N° 2 DE M. MAINGAIN

Art. unique

A l'article 7ter proposé, remplacer les mots “la primauté de la loi civile sur la loi divine” par les mots “la primauté de la Loi sur les prescrits religieux ou philosophiques”

JUSTIFICATION

Comme l'ont mis en évidence les experts entendus en Commission de Révision de la Constitution les 9 et 16 mars 2016, la laïcité de l'État est un principe juridique d'organisation de la sphère publique. Il emporte avec lui plusieurs corollaires, parmi lesquels la supériorité de la loi civile sur les prescrits religieux ou philosophiques.

Cette supériorité est déjà consacrée à l'article 21 de la Constitution mais en se cantonnant à la primauté du mariage civil sur le mariage religieux. Or, la primauté de la loi sur les prescrits religieux ou philosophiques doit être élargie à toute la sphère publique et par conséquent à d'autres cas de figure où la primauté de la loi pourrait être remise en cause.

Afin d'englober ces cas avec des effets juridiques certains, le présent amendement vise la primauté de la Loi sur les prescrits moraux et religieux.

Le but de cette modification terminologique est double.

Premièrement, souligner qu'il n'existe qu'un seul type de loi: celle adoptée par le législateur. La référence à la Loi permet ainsi d'englober l'ensemble de nos normes législatives, en ce compris la Constitution.

Deuxièmement, affirmer la primauté de la loi vis-à-vis des considérations d'ordre non seulement religieux mais également moral. Il arrive en effet que des personnes refusent de se soumettre à la Loi le fassent pour des raisons tenant à leur interprétation de leur religion mais aussi pour des raisons relevant de leur ordre moral.

Olivier MAINGAIN (DéFI)